

MUZIEJININKŲ MOKYMAI 2019–2020 METAIS

Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje veikiantis Lietuvos muziejų informacijos skaitmeninimo ir LIMIS centras (toliau – LM ISC LIMIS) kiekvienais metais muziejininkams organizuoja mokymus, paskaitas, seminarus ir kitus renginius kultūros paveldo objektų skaitmeninimo temomis.

2019–2020 m. LM ISC LIMIS surengė šiuos mokymus, paskaitas, seminarus: „Muziejuose saugomų objektų fotografavimas“, „Skaitmeninių vaizdų parengimas saugojimui ir sklaidai“, „Muziejininkų mokymai dirbti su LIMIS“, „Kūrinių autorių turtinių teisių perėmimo aktualijos“, „Suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo turinio naudojimo teisių priskyrimas bei ženklimas“, „Autorių teisės muziejų veikloje“, „LIMIS plėtros, modernizavimo ir naujų el. paslaugų sukūrimo projekto „Virtualus muziejus“ planuojamų sukurti virtualių turų ir kitų muziejų veiklai aktualių naujausių technologijų pristatymas“. Mokymai vyko įgyvendinant projektus „Muziejininkų, dirbančių kultūros paveldo objektų skaitmeninimo srityje, mokymai“ ir „Kultūros vertybių fotografavimas ir intelektinės nuosavybės teisių licencijos“, kuriuos iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba bei Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos (toliau – LIMIS) plėtros, modernizavimo ir naujų el. paslaugų projektą „Virtualus muziejus“, kurį finansuoja Europos Sąjunga ir Lietuvos Respublika.

2020 m. mokymų organizavimą ir jų eigą pakoregavo COVID-19 pandemija. Kovo mėn. Lietuvoje paskelbto visuotinio karantino metu buvo atšaukta 12 mokymų. Karantino metu buvo parengtas rekomenduojamų mokymų priemonių, skirtų savarankiškam nuotoliniam mokymuisi, sąrašas ir išsiųstas į atšauktus mokymus užsiregistravusiems muziejininkams. Taip pat mokymų dalyviai buvo informuoti, kad eksponatų fotografavimo, skaitmeninių vaizdų parengimo bei darbo su LIMIS pagrindų galima mokyti

naudojant LM ISC LIMIS sukurtą nuotolinių mokymų sistemą www.limismokymai.lt, o atšaukti mokymai perkelti vėlesniam laikui ir bus pravesti tiesiogiai, kai tik susidarys galimybė tai padaryti saugiai. Visa savarankiškam mokymuisi aktuali informacija, seminarų vaizdo įrašai ir skaidrės yra skelbiamos interneto svetainėse www.emuziejai.lt ir www.ekultura.lt.

Pasibaigus karantinui atšaukti mokymai sėkmingai įvyko. Žinoma, juos organizuojant reikėjo laikytis pasikeitusių renginių organizavimo taisyklių, užtikrinančių mokymų dalyvių ir lektorių saugumą nuo koronaviruso infekcijos plitimo. Laikantis saugumo reikalavimų buvo sumažintos mokymų dalyvių grupės tam, kad tarp dalyvių būtų išlaikytas saugus 1 metro atstumas, buvo sudarytos galimybės dezinfekuoti rankas, valyti ir dezinfekuoti kompiuterius, mokymų dalyviai privalėjo dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones.

Lietuvos nacionalinis dailės muziejus vasarą įsigijo nuotolinio darbo ir mokymosi platformą „Microsoft Teams“. Naudojant ją jau 2020 m. rudenį, pablogėjus epidemiologinei situacijai Lietuvoje, buvo surengti 3 mokymai ir 1 seminaras muziejininkams. Planuojama, kad ateityje nuotolinio mokymosi platforma bus naudojama dažniau, ypač teorinio pobūdžio mokymams, naujų LIMIS funkcionalumų pristatymams.

Mokymai „Muziejuose saugomų objektų fotografavimas“

Šiuose teoriniuose ir praktiniuose užsiėmimuose Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus fotografas Antanas Lukšėnas muziejininkus supažindino su fotostudijos įrengimo principais, fotografavimui naudojama įranga, plokštuminių (tapyba, akvarelė, pastelė, grafika, piešiniai, fotografija, tekstilė ir kt.) ir erdvinių (skulptūra, baldai, buities daiktai ir kt.) eksponatų fotografavimo taisyklėmis, pristatė rekomenduojamus naudoti skaitmeninių vaizdų formatus (RAW, TIFF, JPEG), paaiškino jų ypatybes ir naudojimo tikslus.

Iš viso surengti 9 dviejų dienų mokymai. Jie vyko Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje Vilniuje.

Mokymai „Skaitmeninių vaizdų parengimas saugojimui ir sklaidai“

Mokymus vedė Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos Grafinio dizaino katedros lektorė, knygų dailininkė Rūta Mozūraitė. Juose pristatytos muziejuose dažniausiai naudojamos skaitmeninių vaizdų apdorojimo programos „Adobe Photoshop“ (bei šios programos priedas „Adobe Camera Raw“), „Gimp“, „Affinity Photo“, jų pagrindinės funkcijos, reikalingos skaitmeninių vaizdų tvarkymui.

Iš viso surengti 7 dviejų dienų mokymai. Jie vyko Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje Vilniuje.

Mokymai „Muziejininkų mokymai dirbti su LIMIS“

Teorinėje šių mokymų dalyje LM ISC LIMIS vedėja Danutė Mukienė ir LM ISC LIMIS vedėjo pavaduotojas, LIMIS duomenų saugos įgaliotinis Donatas Snarskis muziejininkus supažindino su teisės aktais, susijusiais su kultūros paveldo objektų skaitmeninimu ir elektroninės informacijos sauga, LIMIS tikslais, skaitmeninimo prioritetais ir nauda, skaitmeninimo veiklų muziejuje planavimu, kultūros paveldo objektų atrankos skaitmeninimui kriterijus, skaitmeninimo kompetencijų centrais, jų funkcijomis, teikiamomis paslaugomis, LIMIS struktūra, LIMIS duomenų sauga, LIMIS saugaus duomenų tvarkymo principus, LIMIS plėtra ir kita su skaitmeninimu susijusia aktualia informacija.

Praktinėje mokymų dalyje muziejininkai, dirbdami su LIMIS testine aplinka, išbandė sistemos funkcionalumus ir galimybes: įvedė ir redagavo duomenis apie eksponatus, eksponatų aprašus susiejo su eksponatų skaitmeniniais vaizdais, atliko eksponatų paiešką pagal įvairius paieškos kriterijus, įvedė ir generavo pagrindinius

Muziejininkų mokymai dirbti su LIMIS. Gintarės Grigėnaitės fotografija

ekspонатų apskaitai naudojamus dokumentus ir ataskaitas, viešino ekspонатų duomenis, papildė bendramuziejinius ir muziejinius klasifikatorius ir kt. Praktinę dalį vedė LM ISC LIMIS Metodinio skyriaus vedėja Dalia Sirgedaitė.

Iš viso surengti 26 dviejų dienų mokymai. Jie vyko Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje Vilniuje ir muziejaus padalinyje – Palangos gintaro muziejuje.

Mokymai „Suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo turinio naudojimo teisių priskyrimas bei ženklėjimas“

Mokymuose pristatyta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos parengta „Suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo turinio naudojimo teisių priskyrimo bei ženklėjimo metodika ir rekomendacijos“, jos paskirtis ir aktualumas, paaiškinta, kaip nustatyti, ar galima teisėtai skelbti skaitmeninį kultūros, mokslo, kūrybos objektą internete, kokie teisiniai ribojimai galioja, kokias teises galima suteikti galutiniam suskaitmeninto objekto naudotojui, kaip paženklinėti internete skelbiamą skaitmeninį objektą naudojant „Creative Commons“ licencijas ir „Europeana“ naudojamas „Rights

Statements“ pareikščių žymas. Praktinėje mokymų dalyje muziejiniškai įvairių tipų kultūros paveldo objektams turėjo priskirti teisingas licencijas ir pareikštis. Mokymus vedė projekto „Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės plėtra“ skaitmeninimo konsultantė dr. Giedrė Milerytė-Japertienė iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos.

Iš viso surengti 6 vienos dienos mokymai. Iš jų 3 vyko Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje Vilniuje ir 3 nuotoliniu būdu.

Seminaras „Kūrinių autorių turtinių teisių perėmimo aktualijos“

Seminare pristatytos temos: kūrinių autorių turtinės bei neturtinės teisės ir jų apsauga, autorių teisių objektai, autorių teisės nesaugomi objektai, autorių teisių subjektai, autorių teisių problematika, autorių turtinių teisių turėjimo faktą patvirtinantys dokumentai, kūrinių autorių turtinių teisių perdavimo ir suteikimo naudotis dokumentai (sutartys, testamentai, kt.), jų sudarymo principai, dažniausiai daromos klaidos rengiant šiuos dokumentus ir kaip juose turėtų būti detalizuotos šių kūrinių pakartotinio panaudojimo galimybės ir sąlygos.

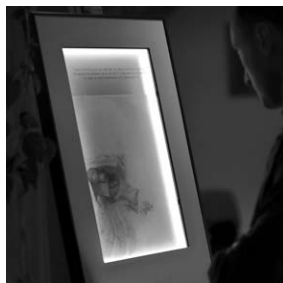
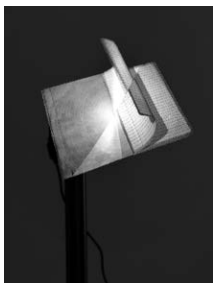
Seminaro „Kūrinių autorių turtinių teisių perėmimo aktualijos“ dalyviai.
Gintarės Grigėnaitės fotografija

Seminarą vedė Vilniaus universiteto Teisės universiteto profesorius, advokatas dr. Ramūnas Birštonas.

Iš viso surengtas 1 seminaras. Jis vyko Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus padalinyje – Nacionalinėje dailės galerijoje.

Seminaras „LIMIS plėtros, modernizavimo ir naujų el. paslaugų sukūrimo projekto „Virtualus muziejus“ planuojamų sukurti virtualių turų ir kitų muziejų veiklai aktualių naujausių technologijų pristatymas“

LM ISC LIMIS vedėja ir projekto „Virtualus muziejus“ vadovė Danutė Mukienė seminare pristatė projekto „Virtualus muziejus“ įgyvendinimo metu (2018–2021 m.) planuojamas sukurti el. paslaugas: „Virtualus muziejų turas“, „Audiogidas vaikams“, „Virtualios parodos / Skaitmeniniai pasakojimai“, „Kultūros paveldo objektų restauravimas“, „Didelių parametrų skaitmeninių vaizdų teikimas“, „Registracija ir (ar) bilietų įsigijimas į muziejus / muziejų renginius“, „Interaktyvių virtualių pasakojimų paslauga „Mano ir mūsų istorija“, „Po Vilniaus pilių teritoriją virtualiai“, „Lietuvių kalba per priemones, eksponatus bei ekspozicijas“, „Meno kūriniai, moksliniai

Seminare „LIMIS plėtros, modernizavimo ir naujų el. paslaugų sukūrimo projekto „Virtualus muziejus“ planuojamų sukurti virtualių turų ir kitų muziejų veiklai aktualių naujausių technologijų pristatymas“. Mindaugo Česlikausko fotografijos

tyrimai ir jų autorių paieška“ bei modernizuoti 2013 m. sukurtą el. paslaugą „E-gidas“.

Seminare el. paslaugos „Virtualus muziejų turas“ teikėjo UAB „Lantelis“ darbuotojai pristatė naujos įrangos, kuri gali būti naudinga muziejams rengiant modernias ekspozicijas, parodas ir kitus renginius, pavyzdžių.

Iš viso surengtas 1 seminaras. Jis vyko Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje.

Seminaras „Autorių teisės muziejų veikloje“

Seminare pristatytos temos: aktualūs Europos Sąjungos ir tarptautiniai teisės aktai, naujasis autorių teisių reguliavimas ir jo įtaka muziejų veiklai, muziejai – kūrybinių naudotojai ir autorių teisių turėtojai, muziejams svarbūs autorių teisių apribojimai, eksponatų skaitmeninių vaizdų apsaugos klausimai, atvirųjų licencijų naudojimas.

Seminarą vedė Vilniaus universiteto Teisės universiteto profesorius, advokatas dr. Ramūnas Birštonas.

Iš viso surengtas 1 seminaras. Jis vyko nuotoliniu būdu.

2019 m. surengtuose mokymuose dalyvavo 334 asmenys, 2020 m. – 480.